

MAGYAR NÖVÉNYTANI LAPOK

SZERKESZTI ÉS KIADJA

KANITZ ÁGOST.

IV. ÉVF. 40. SZ.

1880. ÁPRILIS.

MINDEN JOG FENNTARTATIK.

TARTALOM: De Tritici genere notula, auctore J. CHE. DÖLL. — Két kirándulás Turócmegyében FABRY J. — Könyvismertetések: A. W. EICHLER Syllabus der Vorlesungen über specielle und medicinisch-pharmaceutische Botanik. W. J. BEHRENS Methodisches Lehrbuch der Allgemeinen Botanik. H. BAILLON Histoire des Plantes VII. K. WILHELM Beiträge zur Kenntniss des Siebröhrenapparates dicotyler Pflanzen. V. CESATI Mycet. in itinere Borneensi lect. VUKOTINOVICH Novi oblici hrvatskih hrastovah te ini dodatci na floru hrvatsku. V. CESATI Alla memoria di sei illustri naturalisti nazionali. V. CESATI Sul Coleus Montanus Hochst. — Tudós társaságok. — Halálozások. — Kinevezések. — Nyilvános gyűjtemények.

DE TRITICI GENERE NOTULA

auctore

J. CHE. DÖLL.

Tritici genus Linneanum in hunc modum dispono:

I. *Sitopyros* (Spica spicula terminata. Spiculae plus minus ventricosae, glumis ovatis vel oblongis).

II. *Agropyros* (Spica spicula terminata. Spiculae plus minus ventricosae. Glumae lanceolatae vel lineari-oblongae, valvulis applicatae). — *Agropyrum* PAL. BRAUV. sensu strictiore — Huc referenda: *T. repens*, *T. caninum*, *Tritica* orae maritimae etc.

III. *Eremopyros*. Spicula terminali nulla, glumis non subulatis. — Huc referendum inter alia *Haynaldia villosa* SONCH. atque plurimae regionum incultarum desertorumque species. Ad *Eremopyri* subgenus etiam *Triticum monococcum* pertinet, imprimis ob hanc notam a *Sitopyris* sejungendum, quamvis et ipsum hominibus alimentum praebeat. Haecce species aliquatenus accedit ad *T. dicoccum*, imprimis ob spiculam terminalem a *Sitopyro* haud removendum.

Haec sectio quam proxime accedit ad *Secale* genus, quod nonnisi glumis subulatis differt, spicula terminali non gaudens.

KÉT KIRÁNDULÁS TURÓCMEGYÉBEN.

FÁBRY JÁNOS tanártól.

Nézetem az, hogy a teljes hazai flórát csak úgy adhatjuk, ha az egyes vidékek botanikusai az általuk könnyebben megejthető kisebb-nagyobb terület növényvilágát igyekeznek átkutatni s vizsgálatuk eredményét akár az iskolai Étesítőkben ¹⁾, akár önállóan, még inkább a MNLapokban közzé teszik. Magam elé Gömörmege flórájának ²⁾ tanulmányozását tűzvény ki föladatul, ennek tüzetes ismertetését — mihelyt lehetem — adni fogom.

Most azonban kijelölt területemen kívül megjelent két kirándulás eredményéről akarok jelentést tenni.

1874-ben Turócmegyébe mentem. Melőzve az út vonalán mutatkozó növényzetet, mely ugysis csak sebtiben, a rohanó vonat ablakán, volt észrevehető, csak azt jegyzem föl, hogy a pálya lejtőit s területén Bartos-Lehotkán túl óriási *Echiumok*, tömérdek *Epilobium*, majd *Lotus corniculatus* L., *Filago arvensis* L., *Dianthusok*, *Onobrychis sativa* LAM., *Chrysanthemum Leucanthemum* L., *Genista tinctoria* L., *Asperula Cynanchica* L., *Achillea nobilis*, *A. Millefolium* L., *Vicia Cracca* L., *Trifolium repens* L., *Linaria vulgaris* MUR., *Salvia austriaca* JACO., *Rosa canina* L., *Rubusok*, *Rumex Acetosella* L., *Silene inflata* SN., *Alsinek*, *Hypericum perforatum* L., *Anthyllis Vulneraria* L., stb. fedték a talajt, majd Körmöcbánya felé mindenütt láthatók a *Thesium Linophyllum* L., *Melilotus officinalis* Desv., *Coronilla varia* L. *Potentilla* és *Sedum* fajok.

Ez július 6-án volt, midőn arra felé javában kaszáltak. Újat alig jegyezhettem volna föl Jánoshegyen és Turcseken túl. A kert alakú Turócmegyé déli részén Rákó Pribóc körül szép rozsvetés hullámozott, mely már az éredés első fokán vesztett zöld színéből.

Bisztricskára érvén, innen rendeztem az egyes pontokra intézendő kirándulásaimat. Harmadnapon tehát a közel levő Osztro csúcsa s az ezen felül emelkedő Krizsna alba-

¹⁾ A rimaszombati egy. pr. gymn., 1858. és 1859. évi Értesítőiben közzétett „Rimaszombat virányá“-ra megjegyzem, hogy a phytophaenologiai adatokon kívül a közlemény nem tartott egyébre igényt, mint hogy tanítványaimat a csaknem kizárólag magyar nyelven elősorolt növényjegyzék által akkor a helyi vizsgálatokban tájékozzam.

²⁾ A magy. orv. és term. vizsg. XII. — R. Szombaton 1867-ben tartott — nagygyűlése alkalmából közrebocsátott „Gömör és Kishont t. e. vármegyé Leírása“ III. fej. LXXIX—XCH. lapjain azon ideig terjedő vizsgálataim eredményét közöltem. Külön is lenyomattam.

vasra kísérték volt tanítványaim, a Lehoczky testvérek, kiknek egyike a megye jelenlegi közszeretető alispánja s ezuttal házi gazdám. A jól művelt szántóföldeken áthaladva, előbb az Osztróra törekedtünk. Itt csakhamar föltűntek az alhavasi tájat kedvelő *Adenostyles albifrons* RICH. embermagasságu példányai, *Rumex scutatus* L. s más alább megnevezendő növények. A nagy forróságban jól esett a fenyves fölött elterülő bükkös sűrű árnya, megnehezíté azonban útunkat a számtalan kidöntött szálfá, melyek itt e rergegben többnyire csak a humust nevelik. S mintha hó lepte volna el, oly roppant mennyiségben fedték a hatalmas bükkfák lombzatát a penész szárnyulegyek milliárdjai, sőt ruháinkat is szürkévé változtatták.

Fölérvén Krizsnára, a többnyire *Carex*ekkel fedett ormáról belátni Zsolnáig. Több holdnyi területet főd el itt a *Vaccinium Myrtillus* L. (éretlen gyümölcscesel) keveredve *V. Vitis ideaval* L., mely most virágzik. *Ranunculus aconitifolius* L., *R. repens* L., *Geranium pratense* L., *Hierarium murorum* L., *Malachium aquaticum* FRIES, *Lychnis diurna* SIBTH, *Chaerophyllum hirsutum* L., *Acer pseudoplatanus* L., *Doronicum scorpioides* WILLD., *Mulgedium alpinum* LESS., *Asperula odorata* L., *Salix fragilis* L. forma *latifolia*, *Platanthera bifolia* RICH., *Paris quadrifolia* L., *Luzula maxima* DC, *Valeriana exaltata* MEX., több-kevesebb példányait szedvén, Zahulejova csergedező kristálytisztá csermelye mellett pihentünk meg, hol a *Petasites officinalis* egész nagy telepe terül el. Az égbenyuló bükk szálfáinak lombja közül alig lehet az ég azurját megpillantani. Itt tenyésznek a *Valeriana tripteris* L., *Maianthemum bifolium* DC. és az *Aspidium*ok hatalmas csoportjai a szertesztét heverő óriási gránittömbök között. Sajnálom, hogy nagyobb gyűjtésre nem számítván, papirkészletem elfogyott.

A másik útra jobban felszerelve jul. 11-én indultem társaimmal. Blatnica vizjárta útjáról betérve, a g a g y e r i völgybe jutottunk. Jobbra a hegyoldalban nyílik a Mezsárna barlang, hol állítólag a megyei rendek (?) a VIII. században gyűlést tartottak, tanácskozáván a fölött; mikép szabaddíthatnák meg a vidéket a német (?) járom alól? A prot. vallásmozgalmak idejében is szerepet játszott e barlang, melynek termében egy mézskő sziklaasztal van. A blatnicai várral szemben a völgy keleti lejtőjén díszlenek az *Inula dysenterica* L., *Cynanchum Vincetoxicum* RBR., *Campanula bononiensis* L., *C. Trachelium* L., *Ligustrum vulgare* L. jelentékeny bokrai, *Achillea Ptarmica* L., *Galium Mollugo* L. s mindenütt a szétfolyó ér mellékén Blatnicától kezdve a *Tamarix germanica* L. su-

gár szálai. — Az ismétlést kikerülendő, következő napon a völgyben fölfelé — a kiválóbbakat gyűjtve — jegyeztem: „Napjesszi“ mészsziklák körül: *Thalictrum collinum* WALLR., *Th. minus* L., *Cotoneaster vulgaris* LINDL., *Melica montana* HUDS., a „Kozol“ mellett jobbra „Lubená“ vágásban: *Aconitum Lycoctonum* L., *Atragene alpina* L. (terméssel), *Erigeron acris* L., *Cirsium oleraceum* SCOP., *Centaurea axillaris* WILLD., *Prenanthes muralis* L., *Campanula lanceolata* LEPÉYS., *C. Trachelium* L.; az egész völgyön: *Trollius europaeus* L., *Berberis vulgaris* L., *Arabis hirsuta* SCOP.; *Erysimum strictum* FL.D.WETT., *E. odoratum* EHRH., *Biscutella laevigata* L., *Polygala amara* L., *Alsine laricifolia* WHLBG., *Silene inflata* SN. (patak mentén) *Dianthus plumarius* L., *Acer pseudoplatanus* L., *Cytisus nigricans* L., *Coronilla montana* SCOP., *Vicia sylvatica* L., *V. Cracca* L., *Cotoneaster vulgaris* LINDL., *Rubus Bellardi* NW, *Aronia rotundifolia* PERS. β *tomentosa*, *Epilobium montanum* L., *Sedum album* L., *Saxifraga aizoon* JACQ., *Astrantia major* L., *Seseli glaucum* JACQ., *Archangelica officinalis* HOFFM., *Scabiosa lucida* VILL., *Petasites officinalis* MÖNCH, *Inula hirta* L., *Chrysanthemum corymbosum* L., *Ch. Leucanthemum* L., *Cirsium pannonicum* GAUD., *C. Erisithales* SCOP., *Lactuca perennis* L., *Hieracium bupleuroides* GMEL., *Phyteuma orbiculare* L., *Campanula rotundifolia* L., *C. persicifolia* L., *Pirola minor* L., *Verbascum nigrum* L., *Veronica latifolia* L., *Melampyrum nemorosum* L., *Pedicularis palustris* L., *Salvia verticillata* L., *Teucrium montanum* L., *Prunella grandiflora* JACQ., *P. vulgaris* L., *Pinguicula vulgaris* L., *Abies excelsa* POIR., *A. pectinata* DC., *Pinus sylvestris* L., *Orchis mascula* L., *O. latifolia* L., *Gymnadenia conopsea* RBR., *Lilium Martagon*, *Anthericum Liliago* L., *Toffeldia calyculata* WHLBG., *Asplenium Ruta muraria* L., *A. Trichomanes* L.

Harmadnapra ezután még a Vág mentén vonuló s jó darabon ennek medrében épült vasút, illetőleg a „Justh-alagút“ megtekintésére mentem, melynél a tutajokkal ellepett folyó oly merészen kanyarodik. Itt föltűnt egyebek közt a *Turritis glabra* L., *Dianthus Carthusianorum* L., *Vicia Cracca* L., *Sedum album* L., *Campanula bononiensis* L., *Echium vulgare* L., *Melampyrum nemorosum* L., *Matianthemum bifolium* DC. Érdekes lett volna ugyan a tuncelen túl Sztrecsnó vára felé — melynek szikláiról taszítottatott le a vérszopó Bosnyák Zsófia — szétnézni, ha eóloommal megegyezik vala; azonban ezúttal meg kellett az eddigi eredménnyel elégednem.

Midőn azután a főhadiszálláson szives házi gazdám — ki maga is a scientia amabilis kedvelője — növényeim berakásához egyik emberét rendelte segítségül, az egyszerű pór a növényismeretnek — természetesen saját nyelven — nem csekély bizonyítékát adta, sőt, azt híven, hogy orvosi célra szedtem, nagy kíváncsisággal kísérte foglalkozásomat. Ismeretes, hogy főleg Turócmegye az „olejkárok hazája. Innen van, hogy a köznép a növények ismeretében annyira jártas. Ezek ugyanis Európa majd minden államait (Hollandiától az Uralig) fölkeresik kuruzsló szereikkel, kivált pedig Orosz- és Törökország, sőt Kisázsia képezik legjobb piacukat s nem ritkán a Kaukaszba és Persziáig is eljutnak s mindenféle gyökerekkel (horrec, tatarski koren, mocskolen?) kenőcsökkel (paprika szappannal keverve sebekre), gyógycseppekkel (bodzafavirág, vízbe áztatott cikória, aloës, keserű lóhere = *Menyanthes trifoliata*?), fűszerekkel (sáfrányt a *Caltha palustris* szirmaiból készítene), amulettekkel (az *Aspidium* tőgyökereiből Sz. János-kezeket alakítanak s nagy áron eladnak) s a legcsodásabb szerekkel (pl. Vrávor = *Dentaria* gyökér a csecsemők számára, hogy ezek minél hamarább megtanuljanak beszélni) megterhelve mennek világgá s övéikhez csak évek, nem ritkán évtizedek múltán fölpérezelve, sőt meggazdagodva térnek vissza.

*

1876. július havát* Znyó-Váralján, majd Stubnyán töltvén, fölhasználtam az alkalmat, hogy a megye nyugati részeiben körültekintsek. Znyón tett jegyzeteim eltévedtek s így csak a gyűjteményemben levő példányaimból állíthatnék össze egy töredékes névsort. Erre más alkalommal szándékozom visszatérni; megemlítendőnek tartom azonban a vetés közt pirosuló *Vaccaria vulgaris* Host s a haltenyésző tavakban bőven elterjedt *Polygonum Bistorta* L. buja példányait.

Július 12 én Lászlófalvára mentünk Velics Alajos barátomhoz, kinek mintaszerű mezőgazdasága ritkítja párját s méltó volna a szakszerű ismertetésre. Kívánságomra megtörtént az előkészület, hogy másnap a szép pelerjéki völgybe ránduljunk. Többen volt tanítványaim közül értesülvén a tervről, hozzánk csatlakoztak. E helyről már bővebb jegyzéket készíthettem.

A gyepes helyeken az egész megye területén bőven előjövő *Bellis perennis* L., *Ononis spinosa* L., *Lysimachia Nummularia* L., *Prunella vulgaris* L., *Lotus corniculatus* L., *Myosotis palustris* Roth, *Crepis biennis* L., *Plantago media* L., *Trifolium pratense* L., *T. reptans* L., *Thymus Serpyllum* L.,

Achillea Millefolium L., *Potentilla reptans* L., *Veronica Anagallis* L., *Petasites officinalis* MÖNCH, *Calamagrostis Epigeios* ROTH, *Calamintha Acinos* CLAIRY., *Polygala vulgaris* L., *Arabis arenosa* Scop., *Medicago lupulina* L.; az *Abies excelsa* DC. és *Pinus sylvestris* L. állományu erdőben *Juniperus communis* L., *Asperula cynanchica* L., *Galium Mollugo* L., *Tragopogon orientalis* L., *Sedum acre* L., *Lapsana communis* L., *Cerastium triviale* Lk., *Vicia Cracca* L., *Hedera Helix* L., *Geranium Robertianum* L., *Epilobium parviflorum* SCHREB., *Veronica officinalis* L., *Astrantia major* K., *Chrysanthemum atratum* GAUD., *Oxalis Acetosella* L., *Equisetum palustre* L., *Mentha aquatica* L., *Carum Carvi* L., *Heleocharis palustris* R.Br., *Lysimachia vulgaris* L., *Lythrum Salicaria* L., *Myosotis sparsiflora* Mik., *Euphrasia officinalis* L., *Echium vulgare* L., *Medicago falcata* L., *Anagallis arvensis* L., *Daucus Carota* L., *Cichorium Intybus* L., *Coronilla varia* L., *Ajuga genevensis* L., *Linaria vulgaris* L., *Viola arvensis* L., *Erodium cicutarium* L'HER., *Agrimonia Eupatorium* L., *Atropa Belladonna* L., *Anthyllis Vulneraria* L., *Asperugo procumbens* L., *Galium cruciatum* L., *Geum urbanum* L., *Rubus fruticosus* L., *Eupatorium cannabinum* L., *Sonchus oleraceus* L., *Solidago Virga aurea* L., *Asperula odorata* L., *Orobus luteus* L., *Scrophularia nodosa* L., *Filago arvensis* L., *Salvia verticillata* L., *Silene inflata* Sm., *Campanula Trachelium* L., *C. bononiensis* L., *Astragalus glycyphyllos* L., *Centaurea Jacea* L., *Stachys annua* L., *Euphorbia helioscopia* L., *Rumex crispus* L., *Sambucus nigra* L., *S. Ebulus* L., *Galeopsis Tetrahit* L., *Melilotus officinalis* Desv., *Lamium purpureum* L., *Pteris aquilina* L., *Alchemilla vulgaris* L., *Cystopteris fragilis* DÖLL, *Alyssum montanum* L., *Potentilla anserina* L., *Asarum europaeum* L., *Knautia arvensis* COULT., *Euphrasia Odontites* L., *Carlina acaulis* L., *Lappa tomentosa* L., *Cirsium lanceolatum* Scop., *Eriophorum angustifolium* ROTH, *Briza media* L., *Dianthus Carthusianorum* L., *Lychnis diurna* Sibth., *Campanula glomerata* L., *C. persicifolia* L., *C. patula* L., *Anacamptis pyramidalis* Rich., *Gentiana Pneumonanthe* L., *Salvia austriaca* L., *Achillea Ptarmica* L., *Orobanche Galii* Doby, *Heracleum Sphondylium* L., *Dentaria bulbifera* L., *Sedum Fabaria* Koch, *Geranium pratense* L., *G. Phaeum* L. (elviritott), *Rosa canina* L., *Oryganum vulgare* L. (kezd. vir.) *Aquilegia vulgaris* L., *Lunaria rediviva* L., *Sedum album* L. (kezd. vir.), *Phyteuma orbiculare* L., *Aconitum Lycostonum* L., *Inula britannica* L., *Cynanchum Vincetoxicum*, *Asplenium Trichomanes* L., *Anthericum ramosum* L., *Sanguisorba officinalis*

L., *Ranunculus polyanthemus* L., *Zostantia Epipactis* L., *Daphne Mezereum* L. (virág nélkül), *Centaurea Jacea* L., *Sorbus aucuparia* L., *Rhamnus Frangula* L., *Rh. Cathartica* L., *Cotoneaster vulgaris* L., *Hieracium stoloniferum* WK. „Na studenoch“ hegy sziklájánál: *Polygonatum verticillatum* Mösch, *Actaea spicata* L., *Pirola secundä* L., *Maianthemum bifolium* DC., *Lonicera Xylosteum* L., *Cytisus nigricans* L., *Litium Martagon* L., *Ligustrum vulgare* L., *Achillea nobilis* L., *Bupleurum falcatum* L., *B. rotundifolium* L., *Vaccinium Myrtillus* a pelerjekei völgy területén tenyésznek. Azt hiszem, egyéb eredménye is lesz e társas kirándulásnak, mennyiben az érdeklődést a virány észlelése iránt sikerülend fölébresztenem. — Pihenés közben azután egy gyönyörű árnyas téren a Dryadák visszhangja mellett e völgyet ünnepélyesen a tulajdonos nevére „Alajos völgyének“ avattuk föl.

KÖNYVISMERTETÉSEK.

Syllabus der Vorlesungen über specielle und medicinisch-pharmaceutische Botanik von DR. A. W. EICHLER, Professor der Botanik an der Universität zu Berlin. Als zweite, vermehrte und umgearbeitete Auflage des „Syllabus der Vorlesungen über Phanerogamenkunde.“ Berlin 1880. Gebrüder Borntraeger. IV. 47. pp. 8°.

14] Ezen második kiadás a *Kryptogamok*at is tartalmazza, *Algak* és *Fungusok* külön vannak, az utóbbiaknál a főbeosztás az utolsó BREYER-féle, a mely mindenestre első sorban tekintetbe veendő, részéről is ezt követem előadásaimnál, csak hogy a tautologikus *Mycomyce*tek helyett az *Eumycetes* kifejezést használom. A kétszikűeknél a Choripetalok megelőzik a Sympetalokat. A kis könyv egyetemi hallgatóknak és tanárjelölteknek igen jó szolgálatot fog tenni.

Methodisches Lehrbuch der Allgemeinen Botanik für höhere Lehranstalten. Nach dem neuesten Standpunkte der Wissenschaft. Von WILHELM JULIUS BEHRENS, Dr. phil. Mit zahlreichen Original-Abbildungen in 400 Figuren, vom Verfasser nach der Natur auf Holz gezeichnet. Braunschweig, C. A. Schwetschke und Sohn (M. Bruhn) 1880. XIV. 337 p. 8°.

15] A szerző nem kevés szenvedésével törekszik megküzdeni azon feladattal, hogy a tudomány újabb vívmányait a középtanodai tanítás érdekében értékesítse. Tájékozását legjobb lesz munkájának főbeosztását bemutatni :

Einleitung 1—2 I. I. Gestaltlehre 3—4 I. i. Wurzelgebilde 4—7 I. ii. Stengelgebilde 7—13 I. iii. Blattgebilde A. eigentliche Blätter 13—33 I. B. Blüthen 33—73 I. iv. Haargebilde 73—76 I. II. Biologie. Blumen und Insekten 76 I. i. Befruchtung 77—85 I. ii. Übertragung des Blüthenstaubes durch den Wind 85—92 I. iii. Übertragung des Blüthenstaubes durch Thiere 92—133 I. Verbreitungsmittel der Früchte und Samen 134—143 I. III. Systematik. Diagrammatik 144—159 I. Systemkunde 159—163 I. Systematische Eintheilung der höheren Pflanzen 163—165 I. I. Die monocotylen 165—177 I. II. Die Dikotylen 177—220 I. IV. Anatomie und Physiologie. Einleitung. Aufgabe und Umgrenzung der Botanik 221—229 I. i. Lehre von der Zelle 229—257 I. ii. Lehre von den Geweben (Histologie) 258—287 I. iii. Ernährung und Wachsthum der Pflanzen 287—297 I. V. Die niederen Pflanzen 297 I. végig.

Egyes részletekhez bizonyosan férhet szó, de nagyjában véve szerző törekedett felvett tervét lehetőleg következetesen keresztül vinni és azért meg vagyunk győződve, hogy nem csak iskolákban, hanem növénytan kedvelőknek is kellemes olvasmányt fog ez nyújtani.

Histoire des Plantes. Monographie des Mélastomacées, Cornacées et Umbellifères par H. BAILLON Professeur d'histoire naturelle médicale a la Faculté de Médecine de Paris etc. Illustrée de 222 figures dans les Textes, dessins de Faguet Paris Hachette & Cie. 1879. 1—256 p. Lex. 8.

Monographie des *Rubiaceés, des Valériana-cées et Dipsacacées* par H. BAILLON etc. Illustrée de 219 figures dans les Textes, dessins de Faguet Paris Hachette et Cie. 1880. 257—546. p. Lex. 8.

16] A két füzet alkotja BAILLON Histoire des Plantes-jának hetedik kötetét. A mű tulajdonképen egy „Genera plantarum“, mely annyiban tér el a legtöbb eddig megjelenttől, hogy a genusok latin diagnosisit, bő francia exposé-k előzik meg, a melyek számtalan igen sikerült fametszet által illusztráltatnak. Mintán ezek, minden az illető családra vonatkozó érdekes tudnivalót elmondanak a mű nemcsak a szakemberre, hanem minden növénykedvelőre nézve érdekes, mennyire felel ez meg az utóbbiak kívánalmának, a mellett szól leginkább az, hogy a munka angolra is le lett fordítva. A családok BAILLON rendszere szerint vannak felsorolva. Az egész munka berendezése olyan, hogy a csekély növénytani ismeretekkel bíró is kevés fáradság után eligazodhatik abban.

Beiträge zur Kenntniss des Siebröhrenapparates dicotyler Pflanzen von DR. KARL WILHELM, Assistent am forstbotanischen Insti-

tut zu München. Mit 9 lithographirten Tafeln. Leipzig Wilhelm Engelmann 1880. VIII. 90. 2 inn. pp. Lex. 8°.

17] Először a *Vitis vinifera* törzsének szítás csövei tárgyalatnak, azután pedig összehasonlíttatnak más kétszikű növényekével és különösen több *Cucurbitacea*éval. A főeredmények lehetőleg röviden összefoglalva a következők: 1. Az ifjú hancs azon részei, amelyekben szitacsövek képződnek (hosszfalak által) két egyenetlen nagyságu leánysejtre oszthatnak. Ezek legnagyobbika sz. cs. taggá lesz, a többiek (és pedig legyen az egy vagy több) ennek kísérő sejtjeit képezik. 2. A kísérő sejtek mindig kisebbek, mint a Cambiformrost izsejtjei, dús szemcsés protoplasmájuk és nagy sejtmagúak, a köztük és a sz.cs. közti fal mindig számos harántos, *correspondeáló* pettyekkel van ellátva, míg a sz.cs. és cambiform közti falak rendszeren teljesen pettyezetlenek. 3. Nem utólagos változások okozzák azt, hogy a szitalemez *callosus*. A kezdetben homogen falpetty átalakulása szitalemezzé úgy kezdődik, hogy helyenként a cellulose callusává változik. Az itt képződött calluspettyekben, melyek a változatlan cellulose hálósalakú sávai által elválasztva maradnak és ily módon a falból a celluloseszítát képezik, fejlődnek később a szitalikacsok. A szitalemez *callosus* részei nem szorítkoznak csak a szitalikacsokra, hanem a callus a lemezen át is terjed a sejtenyeszítát egészen bevonáru és minden oldalról egy a szitalikacsoktól áttört calluslamellát mutat, mely az átellenben fekvővel a szitahurokban levő callustömeggel összefügg. Ezen (isolálható) callusváz minden véglegesen kizselékelt szitalemez lényegrésze. 4. A callusváz a sz.cs. különféle életkorában nem marad ugyanaz. Ha öregebbek lesznek lesznek és ha tenyésznyugvás belép, nagyobbodik és a szitalikacs teljes elzárását is okozhatja. Tekintettel az utóbbi esetre a sz.cs. egy nyári és egy téli állapotát különböztettek meg. Ha a vegetatio működés megindul a téli állapot ismét nyáriba megy át. Ezt DE BARY mutatta ki először, JANCZEVSZKINEK pedig sikerült ezen állapotokat mesterséges úton is elérni, a mennyiben a téli hajtásokat melegen és nedvesen tartotta. De ezen téli és nyári állapot, mely a *Vitis viniferánál* észleltetett u. l. nem általános. 5. Mind ez áll (a hosszfalakhoz tartozó) szitaterokról is. 6. Azon sz. cs. *callosus* részei, melyek nem működnek többé mint olyanok, ú. l. másfelé értékesítenek, mire az mutat, hogy eltűnnek. Ennélfogva a callus nemcsak a sz.cs. apparatusra nézve lenne értékkel, hanem mint tartalékanyag is. 7. De a mostani adatok szerint a callust nem lehet a mostanáig ismeretes növ. anyagok közé sorozni. Savak, alkaliak gyorsan duzzasztják, erősebbek oldják; de rézoxíd-ammoniak vagy nem vagy alig támadja meg. Tinct. jod. szintelen hagy, jodkalium sárgára — barnássárgára, chlorzinkjod jelenlétében intensív vörösbarnára festi. Az utóbb említett reagens magában véve

nem festi, de erősen duzzaszt. A polarisalo készülékben sötét marad. Tehát a callus különbözik a cellulose és ennek eddig ismeretes minden más modificatiójától. 8. A még teljesen zárt sz. cs. izekben mutatkoznak a tartalom jellemző változásai, így az ifjú hancs falbevonásain fellépnek egy színtelen, egészen sárgás, fénylő, u. l. nagyon légenydús nyák izolált cseppei vagy szabálytalan alakú tömegei és a sejtmag is eltűnik. Az egyes nyáktömegek rendszeren egy a falhoz tapadó nyákszalaggá egyesülnek, a mely sokkal keskenyebb, mint a cső kerülete. A mindig jól megkülönböztethető szemcsék falbevonása a csőnek burkolótömlő (Hüllschlauch)-nek, tartalma a mennyiben nem áll nyákból és megkülönböztetésül ettől szitacsőnedv (Siebröhrensaft)-nek és a tömlőnek a harántfalakhoz fekvő részei tömlőfej (Schlauchkopf)-nek neveztetett. 9. A szitalikacsok fejlődését és a nyílt összeköttetések létrejöttét nem sikerült észlelni. 10. A *Cucurbita* és *Lagenaria* szitacsővei vizsgálatai alkalmával a burkoló tömlőben még egy második beltömlő (Binnenschlauch) találtatott. 11. Alakkal bíró (1,5—2,5 mikr. átm.) kemnyeszemcsék a *Vitis vinifera* zárt tömlőiben találtattak leginkább a harántfalak közelében mindig a tömör nyákon kívül. Az hogy a szemcsék nem jutottak kívülről be, a mellett már DE BARY hozta fel azon körülményt, hogy a szitalikacsok kisebb átmérőjűek. A *Cucurbita*nál és *Lagenaria*nál kemnyét nem lehetett találni. 12. A szitasterületek kétes átlikasztása egyes esetekben a szomszédos sz. cs. burkoló tömlőinek összefüggése által biztosan bizonyítható, de vajon ez általános, kétes marad. 13. Hogy a sz. cs. egymással összeköttetésbe jönni törekednek, látszik a *Vitis vinifera*nál, melynek béisugaraiban is előjönnek ily szervek. 14. Ezen vizsgálatok nem uyujthattak új felvilágosításokat a sz. cs. functiojáról. De ezen szervek szerkezete és elhelyezése NÄGELI nézetét, hogy oldatlan anyagok továbbszállítását eszközlik, megerősíti. Melyek ezen anyagok eddig meg nem mondható, vajon a sz. csőben talált sok kemnye, az igen kérdéses.

A munkához mellékelt táblák artistikai kivitele (J. C. Bach intézetéből Lipcsében) dicséretet érdemel.

Mycetum in itinere Borneensi lectorum a cl. OD. BECCARI enumeratio curis VINCENTII CESATI. Neapoli 1879. [Estr. dal Vol. VIII. degli Atti della R. Acc. delle Scienze Fis. et Matem. di Napoli] 28 pp. IV tab. 4°.

18] Sok új faj és a következő új genusok p. 3. *Anthracophylum* (*Marasmiis* affine) Ceylon. p. 9. *Becariella* (*Thelephoreis* adscribend. censit auct.) Sarawak. p. 26. *Xenomyces* (affine *Sclerocystidi* BERK. BR. nec minus enigmaticum) Sarawak.

Novi oblici hrvatskih hrastovah teini dodatei na floru hrvatsku. (Novae formae Quercuum croaticarum et alia addenda ad floram croaticam) napisao Lj. VUKOTINOVICH. [Ll. kuj. Rada jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti] Zagreb 1880. 55 pp. 8°.

19] A diagnostikus adatok mind latinul is vannak közölve és így horvátul nem értők is használhatják ezen füzetet, mely sok érdekest tartalmaz. Az első 30 l. továbbá a 47—48 l. a *Quercusok* tárgyaltnak, a többin más érdekes növények.

Alla memoria di sei illustri naturalisti nazionali della Società italiana delle scienze detta dei XL. Parole di VINCENZO CESATI. Napoli 1879. [Memoria estr. dal Tomo III. delle Memorie della Società Italiana delle Scienze (detta dei XL.)] 53 pp. 4°.

20] Igen szép és érdekes jellemzajok, melyek nevezetes olasz botanikusok és egy zoolog emlékezetének vannak szentelve.

Olvashatjuk ezen füzetben a tragikus végzetű DOMENICO CIRILLO (1—4 l.), továbbá MICHELE TENORE (5—14 l.), GUGLIELMO GASPARRINI (14—21 l.), GIUSEPPE DE NOJARIS (21—31 l.), PAOLO PANCERIA zoolog (32—41 l.), és FILIPPO PARLATORE (41—50 l.) életrajzait. A következő lapokon említetnek a genusok, melyek ezen híres férfiak tiszteletére nevezettek el és melyek közül több synonym lett. Végre az 53. l. van még egy pár TENORERE vonatkozó bibliographiai pótlék.

Sul *Coleus Montanus* Hochst., in plantis Abyssiniciis Schimperianis N° 2460. nota del Socio ord. VINCENZO CESATI [Estr. dal Rendiconto della R. Acc. delle Scienze Fis. et Matem. di Napoli Fase. 12° Dic. 1879] 3 pp. 4°.

21] CHARLES HUBER & Co növénykereskedők Hyèresben 1878. évi Catalogusokban, mint igen érdekes novitást a *Salvia Schimperii*-t említették, CESATINAK sikerült kimutatni, hogy az a *Coleus montanus*, melynek egyben bő leírását közli.

TUDÓS TÁRSASÁGOK.

Société Linnéenne 1879. jan. 2. ül. H. BAILLON „Sur les *Gaertnera* et sur la valeur du groupe des *Gaertnerées*“ (p. 209—210.) A *Loganiaceák* ezen tribusa nem tartható fenn, miután genusai egy része közel áll a *Solaneákhoz*, másika a *Scrofularineákhoz*; sőt B. azon véleményben van, hogy a *Loganiaceák* egész családja tarthatatlan. — H. BAILLON „Sur l'*Uragogalycioides*“ (p. 210—212.) ezen a Nu-sziget egy Numeához közel erdejében BALANSATÓL gyűjtött új genus

összeköti a *Psychotria*-t a BLUME *Litosanthes*ével. — H. BAILLON „Structure de l'anthère des *Fevillea*“ (p. 210—212.) — G. DUTAILLY „Sur la préfeuille des *Graminées*“ (p. 213—214.)

Jul. 2. ül. H. BAILLON „Sur les rapports des *Hamiltonia*“ (p. 214—215.). — G. DUTAILLY „Sur la nature réelle des „soies“ des *Setaria*“ (p. 215—216) H. BAILLON „Sur le *Triosteum triflorum*“ (p. 216.)

Dec. 3. ül. P. ASCHERSON „Note sur le genre *Anosmia* BERNH.“ (p. 225—226.) BERNHARDI növényét sokan *Smyrnum apiifolium* W. synonymjának tartják. A.-nak alkalma volt mind a két autor authenticumát a Berlini kir. herbariumban tanulmányozni és ismét constaltálhatta a már SCHLECHTENDAL által majdnem egy félszáz előtt kiemelt tévedést, WILLDENOW növényét hiányosan jellemezte GUNDELSHEIMER-nek egy hiányos példánya alapján, mely semmi más, mint a *Smyrnum Olusatrum* egy alakja. Ellenben BERNHARDI növénye igen közel áll a *Conium divaricatum* Boiss. et ORPHAN. hoz, melyet BOISSIER maga később (Flor. or. II. 922.) mint var. a *C. maculatum*hoz von. — H. BAILLON „Sur l'involucelle des *Dipsacées*“ (p. 226—227.). — H. BAILLON „Sur quelques *Ouroparia*“ (p. 227—229.).

1880. jan. 7. ül. H. BAILLON „Sur l'*Hachettea*, nouveau genre de *Balanophorées*“ (p. 229—230.). — H. BAILLON „Sur quelques plantes à *Curare*“ (p. 230—232.)

Febr. 4. ül. H. BAILLON „Sur deux cas de monstruosités“ (p. 233—234.). A *Jasminum grandiflorum* és *Delphinium Consolida* virágaiban előjövő monstruosítások alkalmat adnak BAILLON-nak azon nézetet hangsúlyozni, hogy a pete se egy ágacska, se egy rügy, se egy levél analogonja, hanem egy sui generis szerv, azért szerinte csekély becsű vajon a placenta levél- vagy axil eredetű. — H. BAILLON „Sur un parasite, qui détruit les Melons“ (p. 234—235.) Ez a *Phelipea aegyptiaca* WALP. — H. BAILLON „Sur un *Gaertnera* de l'Afrique tropicale occidentale“ (p. 235—236.). — H. BAILLON „Sur les styles des fleurs mâles des *Begonia*“ (p. 236—237.) — H. BAILLON „Sur le Baume de Guatémala“ (p. 237—238.) Ezen a „Peruani balzsam hamisítására“ szolgáló anyag szaga sokkal is inkább gyantás, de szaga kevésbé kellemes, mint az igazi Peruani balzsamé és a *Toluifera peruifera* egy formájától származik. — H. BAILLON „Sur la tribu des *Labordiées*“ (p. 238—240.).

Márc. 3. ül. H. BAILLON „Sur une forme particulière de fleurs irrégulières chez les *Composées*“ (p. 241—242.). — H. BAILLON „Sur la *Vacacona* de Madagascar“ (p. 242.) BERNIER észlelte ezen fát Éjsz. MadagascARBAN az Antsingui hegységben Diego Snarès mellett (2-e env. n. 260) és van abból egy kis példány BOIVIN gyűjteményében n. 2,452. B. ezt *Strychnos Vacacoua*-nak nevezte el. — H.

BAILLON „Sur le nouveau genre *Soleniæora*“ (p. 242—243.) Egy Madagascaron Boivintől (n. 458) talált *Rubiacea*. — H. BAILLON „Sur le *Lepipogon*“ (p. 243—244.) Ez egy *Genipa*, melynek az ovarium fiókjai completek lévén a *Randia*hoz helyezendő. — H. BAILLON „Sur la nouveau genre *Leioclusia*“ (p. 244.) Egy Boivintől Madagascaron gyűjtött növény, melyet B. némi kételylyel helyez a *Clusiaceák*hoz. — H. BAILLON „Remarques sur quelques *Mostuea* africains“ (p. 244—246). — H. BAILLON „Sur un *Strychnos* anomal de Delagoa“ (p. 246—247). — H. BAILLON „Sur quelques nouveaux *Geniostoma*“ (p. 247—248). (B.SL.)

Linnean Society London. 1879. dec. 18. új. J. M. COMBES „On the Lichens of DILLENIUS (*Historia Muscorum*) as illustrated by his Herbarium.“ (EJ.)

Gesellschaft naturforschender Freunde Berlin. 1880. febr. 17. új. W. ZOFF „Ueber eine neue Methode zur Untersuchung des Mechanismus der Sporentleerung bei den Ascomyceten und über einige Resultate, welche mittelst derselben gewonnen wurden“ (31—341.) Az *Ascomycetek* gyümölcsseinek belsejében véghezmenő folyamatok, már több ízben behatóbb vizsgálatok tárgyát képezték; azonban majdnem mindig csak tekintettel a morfológiai momentumra. Élettani része eddig csak kevés figyelemben részesült. Nevezetesen a spora kiürítésre vonatkozó mechanikai készülökeket és folyamatokat illetőleg, ismereteink jelentékeny hézagokat mutatnak fel, főképp az alkalmas vizsgálati módszerek hiányában. Egy olyan talán a következő lehetne. Az ejaculatio folyamatok magában a peritheciumban oly módon észlelendők, hogy először egy tömlőnek viselkedése a megérés pillanatától a kiürítés pillanatáig folytonosan fejlődésében kíséretetik, továbbá a kiürítéshez előkészülő tömlők viselkedése a többi nuclealis elemekhez (a tömlőhöz és a gyümölcsürt bélelő hyphákhoz), valamint a nyíláshoz és végre a sporák magatartása egymással és a tömlőhártájával szemben a kiürítési folyamat előtt, alatt és után tanulmányoztatik. A mily egyszerű és természetesnek látszik elméletileg ezen módszer, oly nehéz ennek gyakorlati kivitele. Nem elég csak tárgyakat találni, melyek annyira átlátszók, hogy a nucleus elemeket tisztán mutatják, hanem ezeknek ezenkívül bizonyos érési fokkal kell bírni. A gyümölcsök sem igen kicsinyek sem igen nagyok nem lehetnek és teljesen érintetlenül tanulmányozandók. Minden mycolog tudja, mily nehezen kaphatók az első tulajdonsággal bíró peritheciumok. Hosszas keresés után mindazáltal sikerült 3 *Sordaria* alakot találni (*S. minuta* Fuck. var. 4-spora et 8-spora és *S. curcula* DE BORY), mely a követelményeknek megfelel. A *Sordariák* tömlőjelijentékeny

nyulás következtében, a peritheciumok nyílás csatornáján átjutva, a nyílás előtt nyílnak föl. Számos vizsgált *Pyrenomycet* szintén ezen jelenséget mutatja, úgy hogy ez valószínűleg az összes ejaculáló *Pyrenomycet*eknek élészlelhető leend. A *Sordariák*, valamint a többi ejaculáló *Ascomycet*ek sporái sajátos mechanikai berendezés által egy individualizált egészé füzetnek össze. Ezek az *Eusordariánál* farkszerű csíktól függelékekből állanak. Az eddigi nézet, hogy ezek hártavastagodások lennének, tarthatatlan, miután még egészen fiatal, hártyanélküli sporáknál is megvannak. Alakbani jelentőségek inkább abban áll, hogy a sporaképzésnél alkalmazásba nem jövő plasmátömegek. A *Caprolepa* és *Hypocopraunál*, sok *Pyrenomyces* és a legtöbb *Discomycet*nél a sporák kocsonyaburkok által, melyek a sporák duzzadt hártyarétegeinek értékével birnak, láncolatnak össze. Bizonyos *Pyrenomycet*eknek az összeláncolás funkcióját a sporán függő üreseedő és elnyákosodó sejtfalú sejtek végezik. Az ejaculatio sikerülésének leglényegesebb feltételeinek egyike, hogy a sporacomplex az ascus csucsában szorosán tartatik. Ezt ismét sajátos mechanikai berendezések eszközlik. Majd a terminalisporák farkszerű függelékei eszközlik a sporatest tapadását a tömlő csucsához (mint az *Eusordariáknál*); majd pedig egy más alaku átváltozott terminalis plasmátömeg (mint p. a *Hypocarpanál*). Némely családnál (p. o. *Sordariaceae*, *Noctriaceae*) maga a tömlő terminalis vagy subterminalis vagy mindkét része egyszerre, mint a sporacomplex tartó készüléke berendeztetik. Ezen eddig ismeretlen mechanikai készülékek bizonyos *Sordariáknál* p. a *S. Brefeldii* n. sp.-nél, nemcsak nagyon elmésnek, hanem bizonyos fokig complicáltaknak is látszanak. Az ejaculáló penészek tömlőjének berendezéséhez nemcsak a sejthártya, hanem a plasmátikus anyag is járul. Ez annyiban emelendő ki, mennyiben a magasabb növények mechanikai elemei feladatukat kizárólag sejthártya-anyagával látszanak megoldani. Általánosan ismeretes, hogy az ejaculáló *Ascomycet*ek nyíló csatornája rendkívül szűk és azonkívül a gyümölcs heliotropicus görbülése folytán — p. o. ez a *Sordariáknál* igen gyakori — a perithecium tengelyéből ki- s gyakran jelentékenyen félre tolatik. Miként lehetséges már most, hogy az ascus csúcsa ezen szűk csatornát biztosan megtalálja, hogy azon át jusson? A gyümölcs belső ürét bélelő hyphák a közepén egy alulról fölfelé szélesedő, tölcserálatu csatornát szabadon hagynak, mely egyenesen a nyílás csatornához vezet. Ha ezen csatorna hiányzanék, akkor csak a véletlentől függve, vajon a tömlő csúcsa rendeltetési helyére jut-e vagy sem. Így azonban, mint a *Sordariák* direct észleléséből kitént, lehetetlen, hogy a tömlő csúcsa a nyílás-csatornát elhibázza. Az *Ascomycet*ek gyümölcstestén gyakran észlelt pozitív heliotropismus a *Discomycet*eknek élészlelhető tömlőkön is lép-

het fel, p. *Ascobolus* és *Saccobolus* fajoknál több ízben észleltetett. Az ejaculálásra előkészülő tömlők néha oly erőlyesen hajolnak a világosságforrás felé, hogy a hajlás majdnem 90°-ot tett. A nem ejaculáló *Pyrenomycetek* részben nyilásuak, részben nem. Az utóbbiak közül egyes alakok különös mechanikai készülékekkel birnak, melyek az érett perithecium felnyitását s így a sporák kiszabadulását eszközlik. Így a *Chaetomium fimeti* gyümölcsének alapi táján hosszú toronyszerű hyphák vannak, melyek erősen vastagodott és barnult sejtékből állanak és erősen hygroscopicusok. Ezek a szomszéd testeket veszik körül, az általuk létrehozott huzás a peritheciumot alapjára megrepesztik. A *Magnusia* hasonló, nyalábokban álló excrecentiái hasonló feladatot teljesítenek. Rendkívül sajátos szerkezetű a *Cephalotheca tabulata* n. sp. gyümölcsfala. A falazat egyes tömött, erősen cuticularizált hypha fonadékú polyedrikus táblácskákból vagy tárcsácskákból áll. Az érintő helyeken a szövet finom, kevésbé parásodott, úgy hogy a tárcsák már gyenge nyomás által izoláltak. A nyomás, melyet a peritheciumban levő a nedvesség hozzájárítása következtében feloldódott stb. tömlőkből létrejött, nyáktömeg gyakorol, a tárcsák elválását és a falazat szétesését eszközli. Tehát a *Chaetomium* és *Cephalothecanál* a peritheciumfal felrepedése és a sporák kiszabadulása két egymástól eltérő úton éretik el. — A. W. EICHLER Ueber Wuchsverhältnisse der *Begonien* (p. 35—44.) (SB.n.F.)

R. Accademia dei Lincei Roma. Márc. 7. ül. O. COMES „La luce e la traspirazione.“ ref. CABUEL és CESATI (p. 100—103) — C. TOMMASI-CRUELLI: „Il *Bacillus Malariae* nelle terre di Selinunte e di Campobello“ (p. 110—113). (AAL.Tr)

HALÁLOZÁSOK.

DR. WARION médecin major de 1-re classe † Perpignanb. 1880. márc. 5. Előbb Algirban tartózkodott, honnan Cosson-nak sok becses anyagot küldött, egy év előtt Franciaországba visszatérve a keleti Pyrenéekben botanizált szorgalmason. (Rev. mycol.)

ROBERT FORTUNE * Berwickshireb. 1812. sept. 16. † Londonb. 1880. márc. 13. 1842. a Roy. Hort. Society kertjében Chiswickb. működött. 1843-ban a nevezett társulat Sinába küldötte növényeket gyűjteni, honnan sok új növényt küldött Angliába, 1845 telén Manillan volt, honnan márciusban ismét Éjsz. Sinába utazott, különösen a Teakerületet Tokien tájékán és a Fu-csu-fu vidékén botanizálván. Utazásait leírta „Three Years Wandering in the Northern Provinces of China“ (1847) c. munkában. Visszatérvén Angliába 1846-b. a gyógyszerész társulat növénykertjének curatora lett Chelseaban. 1848. meg lett bízva a keletindiai társaságtól, hogy Sinából Indiába szállítson Tea-növényeket és magvakat. 1852 és 1858-ban ismét Sinába

ment, meglátogatván Formosa szigetét is. 1861. a Yang-ce-kiang folyótól Sinából Japanba utazott 1862. onnan visszatért. Roppant nagy fáradozásai növények importatiója érdekében és irodalmi téren is nagy érdemeket szerzett ezen tájak ismertetése körül. (G. Chr.)

M. G. SJÖSTRAND * 1807. pastor Thorslundan Oeland szigetén † u. o. 1880. márc. 17. Oeland szigete phanerogam növényeinek ismertetése körül nagyon fáradozott. (BC.)

WILHELM PHILIPP SCHIMPER a nagynevű phytopalaeontolog és bryolog a híres SCHIMPER trias utolsó tagja, egyet. r. ny. tanár * Dosenheimb. 1808. jan. 8. † Strassburgban 1880. márc. 20. (BZ.)

FERDINAND BOHATSCH az Alföldi vasút főfelügyelője † Budapes-
ten 1880. márc. 21. 38 éves korában. Egy igen derék, pontos botanikus volt, ki ugyan keveset publicált, de kihez igen szép reményeket lehetett kötni, egy nyelvrák miatt már m. é. november óta nem tudott beszélni! Kívánatos volna, ha érdekes herbariuma a nemzeti muzeumba juthatna!

THEODOR HARTIG nyug. főerdőtanácsos és tanár * Dillenburgh. 1801. † Braunschweigb. 1880. márc. 26. Az újabb növénytani irány körül nagy érdemei vannak (l. MNL. II. 193.), habár egy és más nézete nem részesült a szakemberek elismerésében. (BZ.)

NILS JOHAN ANDERSSON a svéd állammuzeum növénytani osztályának érdem. intendansa, ki az Eugenia fregatte-val (1851—1853) a föld körül utazott * Gärdserum templomkertületben 1821. febr. 29. † Stockholmb. 1880. márc. 27. Számos munkái közül legnevezetesebb a hazája florájának, a Galopagos szigetek ismertetésének szenteltek kivül az agrostographiaiak és salicologiaiak, a fűzeket ő dolgozta DE CANDOLLE prodromusának XVI köt. számára.

Indiából jött hírek szerint R. H. C. C. SCHEFFER, a ki Java szigetén Buitenzorgb. mint az ottani növénykert igazgató működött †. A bold. az egyetlen nevezetesebb még működő németalföldi botanikus volt, ki exoticumokkal foglalkozott és pedig fényes sikerrel.

KINEVEZÉSEK ÉS HABILITATIÓK.

C. O. HARZ egykor KARSTEN assistense Bécsben, később magántanár a műegyetemen Münchenben u. o. a kir. közp. állatgyógyintézetben az állat- és növénytan tanárrá lett kinevezve. K. GÖBEL Würzburgb., BENGT JONSSON Lundb. magukat mint magántanárok habilitálták.

NYILVÁNOS GYŰJTEMÉNYEK.

A kir. herbarium Berlinben 1880. március havában a kir. növénykertben ujonnan épített növénytani muzeumba lett átszállítva és így végre valahára méltó helyen van ezen több mint 60 év óta fennálló elsőrangú gyűjtemény. A többi növénytani gyűjtemények felállítására a nyáron át fog eszközöltetni. (AP.)